

ALBINA.

Ese de trei ori in septimana: Mercuri-a, Vineri-a si Duminică, candu o cōla intrēga, candu numai diumetate, adeca dupa momentulu impregiurarilor.

Prețulu de prenumerațiune:

pentru Austria:	
pe anu întregu	8 fl. v. a.
" diumetate de anu	4 " " "
" patriarlu	2 " " "
pentru Romani'a si strainetate:	
pe anu întregu	16 fl. v. a.
" diumetate de anu	8 " " "
" patriarlu	4 " " "

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespundinti a-i nostri, si d'adrepțulu la Redactiune: **Josefstadt, Langgasse Nr. 43**, unde suntu a se adresă si corespundintiele, ce privesc Redactiunea, administratiunea sēu speditiur'a cate vor fi nefracate, nu se vor primi, ăra cele anonime nu se vor publică.

Pentru anuanti si alte comunicatiuni de interesu privatu — se raspunde cate 7 cr. de linie repetirile se facu cu pretiu scadutu. Pretulu timbrului oate 30cr. pentru una data, se antecipa.

Telegramulu „Albinei.“

Trimisu din Festa 17 sept. 9 6re dem.
Sositu in Viena 17 " 11 "

Diet'a ungrēscă e conchiamata de catra presiedintia pentru diu'a de 29 septembrie, ca se-si reincepa aptivitate sa.
Babesiu.

Viena 5/17 sept. 1867.

Impacatiunea niemtiloru cu ungruii s'a intemplat, dualismulu se pune corona. Actulu de invoiela l'a subscrisu sambeta sēr'a dd. ministri Lónyay, Becke, Andrassy si cancelariulu imperiale Beust, dar deputatiuniloru imperiali li s'a predatu numai ieri (luni.) Cuprinsulu actulu nu e cunoscutu, totu ce se scie e cumca ungruii au trebuitu se primēscă a supra-le sarcine mai mari de cum presu-puneau la inceputu.

Beust s'a dusu se veda cerculu electorale Reichenberg in Boemia care l'a alesu de ablegatu pentru diet'a boema. In asta caletoria pre la diferite statiuni fu primitu din partea poporatiunei niemtiesci cu multe semne de stima, si Escel. Sa tienu dese cuventari, intre altele dise ieri la Smiritz: „Negotiatiunile de impacatiune le consideru casu ajunse la unu rezultatu durabile si ferice.“

Nu mai este dara indoiela ca impacatiunea constitutiunala, intru intielesulu dualistiloru, va deveni faptă complinita delocu ce reprezentantiele ambelor diumetati de imperiu vor da aprobare lucrariloru indeplinite de deputatiunile caror'a dedusera mandatu spre acēst'a. Asta aprobare se ascēpta cu multa incredere, amu potē dice cu securitate Dreptaceea regimulu a si conchiamatu respectivele reprezentantie (diet'a ung. si senatulu imp.)

Diet'a ungrēscă e conchiamata pentru diu'a de 29 septembrie s. n. Presiedintele dietalu C. Szentivanyi insciintiă despre acēst'a pre deputati in modu oficiale. La desbaterea dietei se vor pune: cestiunea cuotei din speșele afaceriloru

comune, sēu cu alte cuvinte: reportulu delegatiunei trimise de catra dieta la Viena, — apoi cestiunea cailoru ferate si unu proiectu pentru partea formală a dreptulu civile.

Credemu de prisosu a desfasioră a lungulu cari sunt parerile nōstre despre atins'a impacatiune constitutiunala. Alta data s'au insiratu tōte cu de a menuntulu in acēsta fōia. Repetimu numai ca romanii si in dieta au pretinsu se fie reprezentati ca natiune pretotindene, deci nefiindu noi reprezentati in numit'a delegatiune, cauta se privimu opulu ei ca „de nobis sine nobis,“ prin urmare „consciinti'a nōstra de dreptate“ ne impede ca a ne senti deobligati. Ast'a inse (scornēscă strainii ce li place despre emisari si nemultiamiri) nu va se dica opusetiune fisica, Dōmne feresce, din fōrte multe cause si cercustantie actuale dintre cari ultim'a e aceea ca avemu o credintia tare in slabitiunea apesatoriloru natiunalitatei romane ce se va dovedi delocu candu vor trebui se stee — la atare ocaziune — pe piciorle loru proprie. Si acei apesatori, de nu i-am potē scuturā altminte, vor cadē insisi, in tocm'a capusiei carea plesnesce chiaru pentru ca sangele ce l'a suptu a imflat'o prē tare.

Noi n'am pretinsu neci candu de catu dreptate. Si astadi repetimu ca reconstituirea monarchiei trebe se se intemple pre base drepte, adeca luandu in consideratiune drēpta tōte elementele cari compunū acēsta monarchia, ăra nu faptorii ce s'au nascutu numai din fictiunile dreptulu publicu de sub feudalismulu decadiutu ori din mintiunile istorice. Pentru popōra si pentru statu ca atare, e dauna de timpulu ce se perde in negotiatiuni cu asemene faptoru necapaci a dā monarchiei garantie de ajunsu pentru eventualitati venitorie, căci venitorulu nu tinde neci la feudalismu neci la fictiuni istorice.

Legi fundamentale de statu.

Subcomitetulu comisiunei constitutiunale a senatulu imperiale a aretatu ca rezultatu alu activitatii sale de pana acum'a patru proiecte de legi fundamentale de statu, asternendu-le comisiunei spre desbatere. Dintre cari reproducemu celu mai de frunte, cu scopu se vedemu ca natiuni in reconstituirea Cislaitaniei, in ce privesc causa natiunalitatiloru, sunt mai putienu avari de catu magiarii in Translaiania:

Proiptu de lege fundamentala de statu

despre drepturile generale a cetatieniloru pentru tierile si regatele ce suntu reprezentate in senatulu imperiale.

Cu validitate pentru Boemia, Dalmatia, Galitia, Lodomeria cu Cracovia, Austria superiōra si inferiōra, Salisburgu, Stiria, Corintia, Craina, Bucovina, Moravia, Silesia, Tirolu, Foralberga, Istria, Goritia si Gradisca, si pentru cetatea Triestu cu teritoriulu ei.

Articululu I. Esista unu dreptu generalu austriacu cetatianescu pentru toti cati si tienu de tierile si regatele reprezentate in senatulu imperiale. Legea detiermuresce sub cari conditiuni se potē castigā, eserce si perde acestu dreptu de cetatiēnu.

Art. II. Toti cetatienii suntu asemenea naintea legii.

Art. III. Diregatoriile publice suntu accesive pentru toti cetatienii calificati pentru ele. Strainiloru intrarea in servitiu publicu civilu sēu militaru li se va face aternatoriā de la castigarea deptulu de cetatiēnu austriacu.

Art. IV. Atragerea libera a persōnei si a averii in lontrulu tierii nu este supusa la neci unu siliu de cestiunare. Tamele si neloru ce locuiescu in atare comuna si in acea platescu dare pentru posesiune reala, pentru castigu sēu venitu, li compete dreptulu de alegere spre reprezentarea comunei sēu a tierii, sub acelea-si conditiuni casu antistiloru comunali. Libertatea de emigrare este den' partea statulu restrinsa numai prin armarea generala. Contributiunea de emigrare se potē dā numai folosindu-se reciprocitate.

Art. V. Avera cetatiēnulu este inviolabila. Alienarea ei in contra vointiei proprietariulu se potē face numai in casurile si modulu ce le otaresce legea.

Art. VI. Fie-care cetatiēnu si potē alege loculu seu de remanere de locuintia pe ori-si-care parte de pe teritoriulu imperiulu, potē ereditā bunuri de totu felulu si a dispune liberu de ele, asiā potē se si castige in ori-si-care modu

permisu de lege. Nu este permisu neci unu feliu de restringere alu despartibilitatii proprietatii (mosiei). Pentru averile mōrte se permite restringere in dreptulu de a agonisi bunuri si a dispune de ele, pe calea legii din respectulu bunulu comnu.

Art. VII. Se suspinde pentru totu de una ori ce feliu de relatiune de supunere sēu ascultare. Se potē desbinā fie care dētoriu ori pretensiune ce din titulu proprietatii despartite zace pe mosie, si in entoriu neci o posesiune nu va fi permisu a fi insarcinata cu atari pretensiuni nedesbinabile.

Art. VIII. Se garantēza libertatea personala. Legea de la 27 optobre 1862 (nrulu 87 b. imp.) ce esista pentru scutirea libertatii personale se dechiara prin acēst'a de parte introgitiōria a acestei legi fundamentale de statu. Fie-care arestare nelegala, ordinata ori prelungita deoblēga pe statu ca se desdauneze pe violatu pana la indestulire deplina.

Art. IX. Dreptulu domesticu (dreptulu tatalui de familia) este inviolabile. Legea de la 27. optobre 1862 (nrulu 88. b. imp.) ce esista pentru asigurarea dreptulu domesticu se dechiara prin acēst'a de parte introgitiōria a acestei legi fundamentale de statu.

Art. X. Secretulu epistoliloru nu e permisu a fi violatu si secuestrarea epistoliloru se potē face — esceptiunandu secuestrarea legiuita ori incuistiunea in casa — numai in casuri de resboiu ori pe basea unei ordinatiuni judecatoriesci in conformitate legiloru sustatōrie.

Art. XI. Fie-care omu are dreptu se potitiuneze. Petitiuni sub nume colectivu potu purcede numai de la diregatoriulu sēu de la corporatiuni legalitate.

Art. XII. Cetatiēni austriaci au dreptu se se adune si se formeze asociatiuni. Esercerea acestoru drepturi se va regulā prin legi anu-mite.

Art. XIII. Se garantēza libertatea credintii si consciintii fie-carui individuu.

Folosirea drepturiloru cetatieniesci si polioice este dependenta de confesiunea religiu-nara; dara deobligatiunile cetatieniloru fatia cu statulu nu e permisu se scada prin confesiunea religiu-naria. Nime nu potē fi silitu la atare afacere sēu festivitate besericēscă.

Art. XIV. Fie-care biserica si societate religiu-naria recunoscuta de lo are dreptulu esercerii comune publice a religiei, afacerile ei interne le ronduiesce si administrēza ea ins'asi, dara ca tōte societatile este si ea supusa legiloru de statu.

FOISIÓRA.

Tractatu

de originea, vechitatea si insemnetatea istorica a numelui Valacu.

(Uramre din nr. 98 a. c.)

Dupa premiterea datelor acestor'a privitorie la neprerupt'a petrecere a Romaniloru in Dacia traiana, trecemu la meritulu oieptulu spre a lucrā: *De timpulu candu a inceputu numele de Vlacu a se aplicā pre Dacu-Romani, si de caus'a aplicarei acestui nume pre ei.*

Cauta se incepemu cu descrierea popōratoru ce au locuitu in Dacia spre a chiarificā oieptulu deduceriloru nōstre. Anume scimu din istoria, cumca in Dacia au locuitu mai multe popōra precum Gete, Daci, Sarmati, Roxolani, Bastarni si Pecuni.

Getele si Dacii, au fostu unulu si ace-l'a-si poporu cu asemene limba, precum marturisesce Strabo, care a traitu cam pre timpulu mantuitoriulu Crestu in geografi'a sa cartea 7,

unde dice: „Eadem utuntur lingua Getae cum Dacis,“ — adeca: „Un'a si aceea-si limba folosescu Getele cu Dacii“. Locuitorii d'in pamentulu Daciei spre Marea nēgra se numiau de Greci: Gete, ăra locuitorii Daciei cei de catra Germani'a se numeau de Romani: Daci. Geto-Dacii acestia precum vom vedē mai in jos se vedu a fi de origine slava.

Sarmatii, cari au locuitu pre timpulu lui Traianu imperatu in partile de la resaritu ale Daciei, au fostu unu poporu desclinitu de Getu-Daci; ei au datu ajutoriu lui Dece-valu in contra lui Traianu imperatu, si devinu batuti impreuna cu Getu-Dacii. Ciacconi, in opulu seu: *Historia utriusque belli dacici a Traj. Caes. gesti, ex simulacris, quae in ejusdem columnna Romae visuntur collecta, Romae 1690*, dice, cumca Traianu imperatu a portatu numele de onōre nu numai, de „daci“ ci si de „sarmati“; cumca a serbatu triumfulu seu nu numai despre Daci, ci si despre Sarmati, si cumca mai multi bani de pre timpulu de atunci marturisescu de invingerea lui Traianu si asupr'a poporulu sarmatu. Precum de pre column'a traiana, asiā si dupa datele istorice pastrate, invetiāmu a cunōsee, cumca Sarmatii au fostu unu poporu cu totulu desolinitu de Geto-Daci, precum in privinti'a datineloru si a

modulu de nutrire, asiā si a portulu si a armelor; ei purcedeau in batai mai ca numai calare, si totu natulu ducea mai multi cai cu sine, si cea mai mare parte precum calaretii, asiā si caii loru erau imbracati in feru, ori in cameși de bumbi de osu, compuse ca soldii pescelui; aveau imbracaminte largi si lungi pana jos, cu totulu desolinite de imbracamintele Getu-Daciloru; mancau carne moiată sub siēu'a calului, si beau cu mare placere lapte de calu mestecat cu sange; ei cumperau si vindeau, tieneau adunari, cercetau unii pre altii, tieneau ospetari, totu neintreruptu pre siēu'a calului: ba se dice ca si dormiau pre calu. Sarmatii abiā pre la anulu 70 dupa Crestu devinu mai cunoscuti in istoria, in bataile cu Panonii; dupa resbelulu sarmaticu portatu de imperatulu Constantiu pre la anulu 358 se vedu a veni mai raru inainte, si cu seclulu alu 5 se vedu a perī din istoria; la istoricii bizantini mai tardii, ăra vine inainte numele de Sarmati si amesuratu impregiurariloru se vede cu multu crediamentu a se aplecā pre Dacu-Romani; asiā Ann'a Comnena cart. 7 la anulu 1081 vorbesce despre Sarmate, cari au venitu la Dunare spre a trece si gefu in imperati'a grecēscă, si la anulu 1083 aduce dens'a inainte: Sarmate, Schite si Daci subu ducele Tzel-

gu. — B. Biondeli, in opulu seu intitulatu: *Atlante liguistico d'Europa, Milano 1841 vol. I, pag. 232 s. c. u. intaresece cu multe temeieri dreptu adoveru istoricu acea impregiurare, cumca Litvanii (Litauii) si Letii (Letonii) suntu descindintii Sarmatiloru.** Acestu barbatu italianu de mare invetiatura, a consultatu toti autorii cari au scrisu de origin'a Litvaniloru si Letiloru, au cerutu sfatulu si a renumitului filologu Carlo Ottavio Castiglioni din Itali'a si alui Iacobi Grimm din Germani'a, si a stavititu cu temeieri demne de crediamentu, cumca Letii si Litauii, cari suntu de un'a originea, cauta so se socotēscă ca o trupina primitiva desclinita de elementulu slavu si germanu, cu acea adaugere, ca din ambe elemente posedu ei unu insemnatu contienutu, si se aplecā mai multu spre elementulu slavu, de catu germanu;

*) Intarirea, cumca Sarmatii suntu Slavi, a inceputu a se intradece de la Jordanu: De originibus Slavicis, Vienna 1745. Șafarik: in opulu seu: *Untersuchung über Abkunft der Slaven, inoēros a intemeiā descindintii Slaviloru de la Sarmati, dar' in opulu seu: Slavische Alterthümer, a rechiamatu parerea acēst'a a sa, si in cap. 16 din contra a aretatu ca Slavii nu suntu urmatori Sarmatiloru. Zeus, celebrulu cultivatoriu alu istoriei Germaniloru, si fatmosulu Stefanu Horvath asemenea armonēza intru acei'a, ca Sarmatii nu suntu Slavi.*

Art. XV. Celor de confesiune religioasă nelegalizată li este permisă exercitarea comună a religiei lor în case.

Art. XVI. Știința și învățătura ei este liberă. A zidi institute de învățăminte și de creștere și a da instrucțiune în ele este îndreptățit fie-care cetățean care pe cale legală a dovedit că este capace pentru atare lucru. Instruirea casnică nu este supusă la astfel de marginire.

Art. XVII. Tote rasele de popora din imperiu sunt egale-îndreptățite, și fiecare rasa de pop. are dreptu inviolabilu pentru apărarea și cultivarea națiunii și limbii sale. În acele țări, în cari locuiesc mai multe rase de popora, institutele publice de învățăminte se fie asiă pregătite ca și acele rase de pop. cari sunt în minoritate se primescă medilcocele recortute pentru a se potă cultivă în limb'a lor, fara se fie silite a învăță o alta limba din țiera. De limb'a instrucțiunii se se primescă în școlele publice populare și mediocre acea limba pe care o va destină: statulu în școlele de statu; țiera în școlele de țiera; și comun'a în școlele comunale; preste totu ace'a limba pe care o va destină person'a seu corporatiunea ce se îndotorese a da șolei susținerea materială. De învățarea religiei în școlele populare se va îngriji respectiv'a biserică seu societate religioasă. În privința instrucțiunii și creșterii generale are statulu dreptulu de suprem'a conducere și veghiare.

Art. XVIII. Fie-cine are dreptu se-si exprime liberu parerile sale între marginile legii prin cuvintu, scrisore, tipariu ori prin reprezentatiune metafórica. Pres'a nu e permisă a se pune sub censura, neci a fi marginita neci prin sistem'a de concessiune neci prin intradicere administrative seu postale.

Art. XIX. Despre admissibilitatea suspinderii din candu în candu și locale a drepturilor cuprinse în art. 8, 9, 10, 12 și 18, prin poterea responsabilă a regimului va decide o lege anumită.

Congresulu de pace din Ginevra (Genf).

Siedint'a prima

s'a începutu în 9 sept. s. n. la 2 ore, participandu 3-4000 de insi, des' intr'area era permisă numai cu bilote. Pentru foma se rezervase locu în mediulu salet. De a supr'a de tribun'a oratorilor falțaiu flamurele svitiene, franceze, italiene și nemțiesca. Sub acestu simbolu de înfrățire strălucia cuvintulu „Pax“ (pace). Trei mese se anumisera diurnalistilor, cari erau în numeru de 40-60 de insi, afora de cei 6 stenografi oficiali între carisi o femeia.

Entusiasmu mare înscintieza sosirea ginerariului Garibaldi. Betranulu erou abid cuprins locu langa presiedintele Barni, candu corulu de 150 de cantareti intona unu imnu ocașionalu „la pace“, ce — la dorint'a comună — trebuî se-lu repetiesca.

Presiedintele Barni arăta că a primitu conducerea adunării pana la constituirea definitivă a biroului. Ceteșce o scrisore a lui Camperio capulu justitiei și a politiei cantonului, prin carea se prochiama cea mai deplină libertate a cuvintului, era cursulu desbatelilor lu face pendinte numai de la legile can-

tonului și a confederatiunii svitiene. Barni propune a exprime multiamita senatalui confederatiunii că a datu în despusetiunca congresului „palatiulu poporului“, (localitatea alegerilor politice) și apoi încep urmatorea cuvintare: „Imanuele Kant, unu filosofu din seculu trecut, a dechiaratu batalia de o stare barbară. Noi trebuie s'o înlocuim cu o stare legală, carea în privința internatiunala se corespundă stării civile din fie-care țiera. Cum potemu ajunge, seu macar a ne apropiă de acestu scopu? Democratia europeană a conchiamatu asta adunare, éca aci dovéda că ide'a lui Kant si-a gatitu calea. A doua ideea a filosofului, adeca confederatiunea republiceloru europene, este ore utopia? Prim'a iniciativa pentru congresu au luat'o asociatiunile de pace din Franța și Germania unde industriarii, studintii și lucratorii se unescu în defaimarea bataliei. Inse în direptiunea contraria naintéza și cesarismulu și monarhia militara. Noi trebuie ca spiretului militaru se-i opunemu spiretulu civile, centralizatiunii se-i opunemu confederatiunea, și despotismulu se-i opunemu libertatea. Pacea nu se potă separă de libertate. În adeveru că adese populare sunt complicitii principilor, dar trebuie se atacamu prejudețele la radecina și se dezvoltamu massimele cari vor înfratî națiunile. Noi trebuie so unimu populare într'o asociatiune mare, și cetele lor se se decida de unu tribunalu supremu. A dese ori militarismulu îmbracă colórea patriotismului. Totusi ur'a internatiunala a scadiutu multu de la reformatiune pana la timpulu luminării și a revolutiunii. Noi trebuie se respandimu lumina, adeverat'a vétra e Svitiera și desclinitu Genevr'a „Rom'a inteligentiei“ precum Garibaldi a numit'o ieri, bine și frumosu. Straduiti ca acestu congresu se capete unu locu onorabilu în analele istoriei universale, căci vedeti degiă, avem în frunte pe barbatulu care cu modestia se numesce alu militiei și pe care noi lu numimu eroulu democratiei și libertatei“. (Oratorulu întieșce aci pre Garibaldi).

Acolas (francu): Mandatulu nostru l'am primitu de la sentiulu nostru de detorintia și de la consciința noastră de dreptate. Am venit aci se ajutamu triumfulu ideei republicane. Republic'a e deslegarea antaia a problemei noastre sociale, bas'a prima pentru pacea poporului și astaté. Democratia europeană e în solidaritate.

Presiedintele spune că în un'a din siedintele venitorie se va cetî reportulu despre starea de astadi a asociatiunilor de pace, éra acum sunt două adrese: Un'a de la societatea lucratorilor din Ginevra care dechiară că împedecarea batalieloru e mediloculu celu mai banu pentru delaturarea seracei și se roga de congresu se n'asculte de unii membri fricosi. (Alusiune la acei svitiene cari se temeau că Franța dora și alte state, se vor mania a supralu lor pentru țienerea acestui congresu, împarendu-li se revolutiunariu, și vor cere socota) — Alta adresa de la congresulu internatiunalu alu lucratorilor din Lausana: batalia apesa mai multu pe lucratori, opresce productiunile, vérsa sangele poporului, face lucruri for' de folosu. Pacea — dice adres'a mai departe — trebuie asigurata prin o noua ordine a lucrurilor, în care se nu fie casî acum'a candu o clasă guescesce pro cea alta, — nu e destulu a trimite

oatra casa tóte armatele, ci trebuie modificatá tóta starea socială.

Presiedintele ceteșce regulamentul, ce se primesc cu aclamatiune. Nainte d'a trece la statoricea programulu se da cuvintu lui

Schmidlin (nemțiu svitienu din Basilea, membru ligei de pace conservative, carele se teme de interventii straine spre daun'a libertatiloru Svitieroi): Svitiera cea mica — dice oratorulu — doreșce ca drepturile sale se remana respectate, asié-dara nu potă spriginî niusintiele îndreptate contra constitutiunilor ce sustau în alte state. Nu noi, ci națiunile, fie-care de sine, are dreptulu se decida despre sórtea sa. Fie-care națiune merita guvernu lu ce ea lu posedé. (Sgomotu inspaimentatoriu. Contradicere. Proteste și incuviintari. Presiedintele provóca la ordine. Oratorulu continua): Totu de libertate vorbiti, lasati-mi dar libertatea se vorbescu. Bataliele cruceferiloru pentru libertate, au devenitu prè adese batalii pentru cucerire, asié batalia republicei franceze contra Svitierii la 1798, de curundu batalia nemtilorú contra Daniei. Programulu congresului se nu tréca peste marginile legali. Si io vreu se luern, dar în modu corespundatoriu, se partecipe și clerulu și milit'a. Angli'a ni da esemplu, ea are principiulu politicu de neinterventiune. Angli'a are d'a multiam acestu resultat nobilulu Cobden, binefacatoriulu omenimei. Elu a adunatu amicii pacii, si-a ajunsu scopulu prin influintiarea opiniunii publice. Se urmamu esemplulu ce ni-a datu. În anulu antai suntemu 300,000 de aderinti, în alu doile 3 millióne, și apoi o potere de carea va trebuî se țienă socota și monarculu celu mai absolutu. (Aplause sgomotoșe d'o parte.)

J. Fazy (svitienu): Antevorbitorulu membru din Basilea ni-a recomandat se nu compromitemu confederatiunea svitienu. Me alaturu acestui cugetu, dar sub uniculu punctu de vedere: nu trebuie se trimitemu provocatiuni directe, inse se constatamu principiile adeverate pre cari se poté întemeia o pace durabilă. Nu ne-am adunatu aici ca se conspiramu. (Aplause.)

Unu francesu se mira că vede flamur'a unei țieri despotice. (Desaprobare. Strigari: a-fara cu spionulu!)

Chamagérán (din Paris): E flamur'a poporului de Franța, nu a imperiului. Numai vulturele se se delature. (Aplause.)

Garibaldi: Cetatiani! Voiu vorbi despre program. Sentiulu fala a me numi fiulu Svitieroi; sum în patria mea pentru că u marturisescu principiile Svitieroi republicane. Nependinti'a ei mi-este pretioasă, neci io neci amicii mei vom face ceva a o compromite. Inse candu me intréba fii mei că ore se sara a mantuf pre necunoscutulu ce se înéca în apa? io li spunu: mantuiti-lu. Deci se lapedamu egoismulu, noi trebuie se mantuim cu ori ce pretiu ceea ce se mai poté mantuf. Mi pare reu că între articelle mele sunt unele straine programulu, dar n'am onóra a petrece timpulu lungu în mediloculu vostru, și de aceea voiu spune tóte de odata:

1. Tóte națiunile sunt sorori.
2. Batalia între ele e cu nepotintia.
3. Cetele se vor decide de unu congresu.
4. Membrii congresului vor fi alesii de reuniunile democratice ale diferiteloru țieri.

5. Fie-care membru are numai unu votu.
6. Papatulu se dechiară de caditu. (Aplause grozave. Altmintre se nu perdemu din vedere că Ginevra e protestanta).

7. Religieuna lui Ddieu se primesc de congresu și toti membrii se oblega a lucră pentru respandirea ei pre pamentu. (Murmuru, sgomotu și contradicere mari la o parte dintre lucratori, decadiuti în ateismu și materialismu.)*

8. Religieuna lui Ddicu e religieuna adeverului și a preceperei.

9. Preot'a revelatiunii și nescintiei se va substitui de preot'a dicitatei, geniului și a preceperei.

10. Respandirea democratiei morale a ómeniloru de omenia. Poporale corupte, tóte au încetatu a fi republicane.

11. Respandirea religiei lui Ddieu prin instrucțiune și educatiune. Numai democratia poté oprî lovirele despotismulu și biciulu bataliei.

12. Selavulu are dreptu a combate pre tiranulu seu. Acést'a e unica batalia iertata.

Congresulu trebuie se aléga unu comitetu permanentu. Ce se atinge de religieune, sum securu că odata toti vor consenti. Sum securu că nimene între voi va poté separă cestiunea religioasă de cea politica. Sciti voi care a fostu propriaminte originea bataliei de Crimea? În temp'a de Ierusalimu este numai unu altariu, la care țienau liturgia unu preotu rom. catolicu și altulu grecescu, perondandu-se. Odata acesti domni si-pusera de cugetu se se ceté; fie-care se adresă Imperatulu seu, și asié se ucisera 200,000 de ómeni pentru susceptibilitatea aloru doi preoti.

Barni propune pre Garibaldi de presiedinte onorariu. Se primesc. E întru interesulu libertatei și republicei svitiene ca presiedintele se fie svitienu, deci propune pre Jolisaint de Berna. Se primesc.

Cantugret propune pe Barni de vice-presiedinte. Se primesc cu multe aplause.

Barni: Nu sum svitienu, dar fiu adoptivu alu Svitierii, aici am gasitu cuvintulu liberu, ce mi s'a opritu în Franța.

Cele trei națiuni (franc'a, italian'a și nemțiesca) fie care si-alege vice-presiedinti și secretari. Siedint'a se încheia. Garibaldi esio încunjuratu de multii stimatori, ca se nu fie imbulditu de poporu.

Siedint'a a două

s'a ținutu în 10 l. e. sub presiedinti'a lui Jolisaint care în cuvintarea sa disc: Avemu se

*) Lucratorii acci ateisti facu casî vița carea dupa adapare sparge vasulu cu piciorulu, uitandu că era i va fi sete și i va trebuî vasu. S'au adaptatu ou democratia din religieune (poporale necrestine n'au democratia) și aci tindu a delatură religieuna, uitandu că în lips'a ei va senti delou setea acoloru principie sante. E poterea lumésca a Papiiloru contra careia lupta italianii, dar nu cea spiretuala. Din contra italianii luminati cunoseu cari sunt folóșele pentru ei: a avé în capital'a lor și din sangele lor pre capulu a tóta lumea catolică. Nepopularitatea priveșce numai poterea lumésca a papatulu și absolutismulu. Se sente acést'a la Rom'a, unde toc'm'a se facu pregatiri pentru conchiamarea unii conciliu ecumenicu. Inca o învățătura aci pentru besericele romane și clerurile ei: ce frumoșă institutiune posedu romanii în sinodalitate! se ținemu multu la acésta institutiune, care e nu numai salutaria credinciosiloru și besericei, ci desclinitu e o garantia buna pentru autoritatea clerulu.

dar cumca Letii și Litavii, cauta se se socotésca de unu elementu primitivu de sine statoriu a demustratu și faimosulu Schlózer în; Allgemeine Welthistorie Par. pag. 316, apoi Beniaminu Bergmanu, în tratatulu seu: Uiber den Ursprung der lettischen Sprache (publicatu în: Magazin, herausgegeben von der lettisch-literarischen Gesellschaft, Mitau 1838), în urma Erasm Rask, în disertatiunea sa despre origin'a limbii islandeze; și renumitulu Gatterer a fostu de parere, că Letii și Litavii sunt descendintii Sarmatiloru. — Mai toti istoricii din evulu mediu (476-1517) convinu întru acea intarire, cumca Letii și Litavii paștréza în limb'a lor supridietorie afinitate cu limb'a latina și gréca.

În: Chronicon Prussiae de Petru Duisburg (de la facerea lumii pana la anulu 1326, pana la care timpu a traitu circiter și autorulu) în disertatiunea 5; deduce acestu autoru origin'a națiunii Letiloru și Litvaniloru de la coloniele romane din Dacia traiana, cari constrinsi fiindu de barbari, se retraseru spre Mare' baltica, cautandu acolo adăpostu. Carlo Ottavio Castiglioni învățatulu filologu italianu, dupa B. Biondelli în: Atlante linguistico vol. I. pag.

240, este plecatu a crede acé'a ce a predatu Mateo Miechow: cumca ore-care Palemon, în primulu seclu dupa Crestu fugindu de imperatulu Nero, introduse în Litvani'a civilizatiunea romana, și urmatu de mai multe familii romane, introduse și cuvinte latine în limb'a letica și litvana. Acestu Palemon, se crede a fi un'a și acé'a-si personă cu Polemonu regele din Pontu, ori din inperatia bosporica din partile Crimului, care inperatia a statu sub stăpénirea romanilor și a capetatu în primulu seclu pre ore care Polemon alu II de rege; sub acésta inperatia se dice că au statu și Sarmatii din partile Marci Negre, care intarire poté fi întemeiată, fiindu că inca în primulu seclu aflamu regi în inperatia bosporica a Crimului cu numele de Sauroimate, și apoi se propune dreptu adeveru istoricu, cumca pre la anulu 260 ar fi cuprinsu Sarmatii imperatia bosporana. Si cronicele vechi litauicesci, cari le au folositu Striukowsky, marturisescu cumca Palemon cu 500 de calareti (cavalieri) a venit din Itali'a în Litvani'a; dupa un'a cronica, fugé Palemon pre la anulu 57 d. Cr. din Rom'a de din aintea tiraniei lui Nero, éra dupa alta cronica, fugé Palemon în alu 5 seclu în Litvani'a den

aintea Huniloru lui Atil'a (vedi despre aceste date: Nestor, eine historisch-kritische Untersuchung über den Anfang der russischen Chroniken v. M. Pogodin, übersetzt v. F. Löwe 1844, anume apendicele opului acestui: Danilovits über die lithauischen Chroniken, pag. 238 și 239). — În limb'a litvana și letica s'au aflatu, a buna séma, mai însemnate elemente de limb'a romana, firesce, înainte de alu 14 seclu, periodulu candu cu cucerirea a începutu și corumperea prin elemente slave și germane; cum a intratu înse elementele de limb'a romana în limb'a litvana și letica, cugetamu a se poté demustră chiaru prin concederea acelei inpregiurari, cumca Litvanii și Letii sunt descendintii Sarmatiloru. Este lucru cunoscutu din inscriptiuni cumca Sarmatii dir partile resartene ale Daciei traiane au locuitu sub stăpénirea prefețiloru romani cu coloniele romane la olalta, subordinati ori coordinati acestor'a, și din comerciulu și inpartasirile purcese din acésta conlocuire se poté numai splică intrarea elementulu romanu în limb'a sarmata; dintre inscriptiunile cari marturisescu de locuirea Sarmatiloru cu coloniele romane la olalta sub prefepti remani, este urmatóri'a, care se afla la

Joh. Seivert inscript. monum. Rom. pag. 88 mai de frunte: LUCIO. ANNIO. FABIANO. PRIMO. PREFECTO. PROVINCIAE. DACIAE. COLONIARUM. ULPIANORUM. TRAJANARUM. SAMATICARUM. DIS. MANIBUS. — Unii învățati au cugetatu, cumca cuvintele scortate, precumu: ULPIAN. TRAJAN. SARM., cauta se se cetésca asiă: ULPIA. TRAJANA. SARMIZEGFTUSA, dreptu acést'a de Sarmati în Dacia aici vórba se nu fie, inse cuvintele de pre urma a întregii inscriptiuni suna: COLONIAE. DACIAE. SARMATICAE, și asiă nu incăpe indoála, cumca intru adeveru au locuitu în Dacia poporu sarmatu, și cumca loculu mai de sus alu inscriptiunii cauta se se întieléga despre unu prefeptu, care a stăpénitu și preste poporu sarmatu. Poté fi că au a se întielege Sarmatii de preste Prutu și Dnistru spre orientu, fiindu că Dacia intru întielesu mai latu s'a estinsu pana în partile spre riulu Dnipru, de óra-ce dupa tabul'a peutingeriana unu siantiu (odálma) de a Romaniloru purcede pana spre Dnipru (vedi H. Franke: Geschichte Trajans, Leipzig 1840 pag. 180). — Deci, din acésta inpregiurare se demustra apriatu, cumca Litvanii și Letii sunt

ombatemu doi inemici: pre nemicii sistemati ai pacii si libertatei cari vor despotismulu, si pre cea cari tienu opulu nostru de utopia si chimera. Ce semenamu astadi, vom secerá mane. Congresulu deschide o lupta contra batalieloru. Europ'a feudala privesce la noi. Se nu-i damu satisfacere, se nu ne portamu in modu scandalosu, se nu-i menamu apa pre móra. Se fimu demni de libertate, se doméscadeplina libertate a cuventului. Fie care oratoru lase antipatiile personale la pragulu acestei sale, candu va esí le póte reluá. (Aplause.)

Vice-pres. Barni cetesce telegrame gratulátorie din Italia, Brusela, Serbia, Paris.

Se cetesce o scurta epistola alui Garibaldi, in care se dice ca democrati'a va naintá, rezultatulu va fi religiunea lui Ddieu, alui Newton, Arago, Quinet. Doi franci si-retragu subscrierea.

Se cetesce o epistola alui Juliu Favre (frenumitu advocatu francu, membru opusetiunii in corpulu legelativu) i pare reu ca sanetatea si luptele serióse nu-i permitu a luá parte in persoana. Sciinti'a trebuie se franga sabi'a. Tre muru cugetandu ca sórtea Europei aterna de la capriciele catorva barbati. Congresulu trebuie se prochiame opusetiunea contra despotismului. Nu scie cum se va decide cestiunea militara, n'a sóitit inca timpulu a face din sabii corfe de plúgu. A portá sabia e dreptulu fie-carui cetatianu.

Ludovicu Blanc din Londra nu póte veni pentru cause personale. Adrese de la democratií spanioli.

Edgar Quinet ivindu-se pe tribuna, e salutat cu entusiasm. Cetesce o lunga cuventare in care se vaieta amaru despre decadenti'a genului omenescu si despre mórtea consciintiei. Pe timpulu Cesariloru, candu s'a fostu ivitu odata acestu fenomenu, unu nou Ddieu (alusiuo la crestinismu) a suplinitu lacun'a. Cine o va suplini acum? Popórale sunt surde si mute. Sil'a domnesce pretotindene. Batai'a s'a incubat in ruinele pacii si ale dreptatei. Omenimea, ca se se póta mantui, trebuie se devina la consciinti'a decadintiei sale, se incete a fi machina si turme de despoiatu, cadavru fora viétiá. Viéti'a statului e libertatea. Spéra ca essilatii ei mari: dreptulu si libertatea, si-vor aredicá capulu.

Armand Goeg (némtiu): Germani'a nisue la confederatiune de 2000 de ani. Despotismulu unuia tinde la centralisatiune si cesarismu, a caror'a jugu Germani'a nu-lu va suferi. Pericululu celu mai mare sunt iesutií cari au falsificatu religiunea mantuitorului Cristos. Garibaldi, alu doile mantuitoriu va alungá pre acesti falsificatori. (Aplause.)

Ajutantulu lui Garibaldi depunedecoratiunile sale belice, ca se se cumpere cu ele ceva cartes folositi'ria poporului. Numai o batalia mai este, pentru democrati'a, si ace'a o va face fora decoratiune. (Aplause.) Presiedintele provoca se faca si altii asemenea, dar pre semne nu pre erau decorati.

Carteret: Programulu se aiba numai doue puncte: pacea, si incetarea armatelor stabile. Se ne unimu cu totii: „anatomy, anatomy a supra resbelului“.

Simon (némtiu) n'afia libertate neci in Prusi'a neci Franci'a. Ambele se conlucre spre acéti'a. Popórale se n'afia alta rivalitate de catu cea morala si a mintii. Libertatea e

impregnata cu selfgovernmentulu: Angli'a, Olandi'a, Belgiu si Sviti'a nu ataca caci recunoscu interesulu de pace.

Bakunin (rasu fugitu din Siberia) oendescce pre caláulu Poloniei, vre se nu mai fie ostasime stabila.

Dupa cati-va oratori, ie cuventulu Carolu Lemonnier (din Paris): Congresulu nostru nu e prim'a incercare de asta natura. Nainte cu 16 ani Angli'a a datu semnalulu. Caracterulu acestuia de acum e totodata si politicu. Póte-se pacea impregná cu politic'a? Asié, daca politic'a nu va mai fi identica cu violenti'a si batali'a. Pentru popóra, resboiulu e reutate, pentru prunciipi e isvoru de ajutorintia. Sub pretestu de resbelu, despotismulu inmultiesce ostasimea, carea servése a inadusi aspiratiunile interne. Ni se imputa ca lepetimu dar n'aretamu fapte. Vom aretá cu energia. Trebuie se desceptamu consciinti'a. Idealulu libertatei e republic'a. Cetatianií asculta numai de legea ce si-au facutu ei insisi, sciindu ca de asta lege asculta si cetatianií. Sum ferice a fi fostu de fatia la tribunalulu antaiu aludemocratiei europene. (Toti alérge spre oratorulu, Garibaldi l'imbratisiéza.)

Siedinti'a a trei'a.

Unu democratulu din Angli'a aréta ca in urmarea reformii legei eleptorale, deputatii ce-i vor alege la parlamentu vor primi instructiune a lucrá pentru stergerea ostasime stabile si pentru introducerea unui tribunalu internationalu.

Altu angliu aréta ca sunt 50 de ani de candu Angli'a lucra pentru asemenea principie: stergerea sclaviei, comerciulu liberu, votulu poporului scl.

Se cetesce scrisóra unei femei Lewald care face paralela intre batali'a armatelor si batali'a aloru doi ómeni prosti pe strate. Dada s'a recunoscutu ca sunt ómeni de risu acei doi cari se batu, totu asié e candu se batu 10, 20, 100 ori 100,000 si mai versosu daca se batu pentru unulu alu treile (Semne de placere mare.)

Carolu Grün formula trei puncte: 1) reducere a si apoi stergerea ostasime stabile. 2) invetiamentulu (nu casi de mila, precum e acum). 3) decentralisatiunea functiunilor publice. Pacea e possibila numai intre statele unite ale Europei. Sehmahle ca francesu spune ca dorece unitatea Germaniei dar numai confederate pre bas'a libertatei. Nu ni trebuie Renulu ei libertatea, spre acéti'a se nisumu cu totii ca se se dovedéseca ca consciinti'a omenéseca n'a moritu inca. (Aplause.)

Se cere incheierea discusiunei. Multi contradicu. Se nasce o mica disputa, dupa care ie cuventulu.

Dupasquer: Confusiunea mea cresce neincetatu. Sum intr'unu congressu de pace, séu de resbelu? Dupa diece dechiarari de batalia, o manifestatiune de pace. Bas'a libertatei e moralitatea, conditiunea prima: stim'a pentru libertatea altor'a. Selbeteii de Africi'a, Mesi-culu, si Statele-Unite din America a portatu unu resbelu nedreptu contra Sudului, luandu de pretestu stergerea sclaviei.

Unu americanu din Sudu protésta contra antevorbitorului, totusi dá a se intielege ca nu sunt multimamiti cu Nordulusi ca vor libertate ca in Europa.

Siedinti'a a patra.

Premitemu ca Ginevranií erau fórté ne-multiamiti din cauza ca in decursulu desbateriloru s'au atacatu multe guverne, se temeau ca vor capeté ceva note diplomatice neplacute. De alta parte lucrá si prootimea catolica desgustata de unii vorbitori de mai nainte. De aceea siedinti'a a patra — si ultim'a — se incepu cu unu tumulu care pretindea votare a supra propuneriloru lui Fazy si Carteret. Ar fi voitu Ginevranií ca comitetulu congresului se nu-si aléga de resiedintia orasiulu lor.

Biroulu desconsidera tumultulu si procese la decisiunea:

„Considerandu ca guvernele statelor mari europene s'au doveditu necapaci a sustiene pacea si a asecurá desvoltarea poteriloru mórale si materiale ale societatei;

„considerandu ca esistinti'a si inmultirea ostasimeí stabile sustiene starea de resbelu, nu convine libertatei si prosperitatei societatií, declinitu a clasei lucratoriloru;

„congresulu decide cumca dorece a intemeia pacea pe democrati'a si libertate:

„deci se va infiintá o liga de pace, o federatiune adeveratu cosmopolitica;

„fie-care membru din liga are detorinti'a a nisuf ca opiniunea publica se se lumineze in privinti'a naturei adeverate a guverneloru, esecutióriele vointiei generali, — se nisúéseca a sterpi nesciinti'a si prejudetiele cari sustienu diferitele cause ale resboieloru;

„a lucrá necontentu ca sistem'a de militie natiunali se inlocúéseca armatele permanente;

„in tóte tierile se puna la ordinea dilei sórtea claselor lucrátorie, pentru ca prosperitatea individuala si generala intaresce libertatea politica a cetatianiloru;

„congresulu d'edice formarea unui comitetu centrale permanente, a caruia organizatiune o va indeplini comitetulu condúctoriu.“

Candu se audi cuventulu de „comitetu permanente“ tumultulu se ivi denou, indaru repetiá presiedintele ca acestu comitetu nu va se resieda in Ginevra, apoi intorcendu-se catra birou lu provoca a se intruni la Berna spre constituire. Cati-va ginevrani alérge la tribuna a lenisei publiculu. Presiedintele si-acopere capulu in semnu ca siedinti'a s'a finitu, carea se si desface intre sgomote.

la nr. 87. **Consemnarea A.**

aceloru membri ord. ai Asociatiunei nat. rom. aradane, cari pe bas'a dechiaratiuniloru loru formale si cu deoblegaminte pe anii 1866/7 — 1868/9 s'au alesu in siedinti'a direct. din 15 aug. 1867.

1. Adleru Mauritiu negociat. in Apateu 2 fl.
2. Ardeleanu Ioanu economu in Moderatu 2 „
3. Ardeleanu Iosifu econ. in Socodoru 2 „
4. Alesandrescu Simionu econ. in Chisindia 3 „
5. Anderu Vasiliu jude in Musteadi 2 „
6. Araganu Nica econ. in Siria 2 „
7. Aradanu Georgiu econ. in Siria 2 „
8. Armenchi Constantinu negot. in Pojoga 2 „
9. Birdeanu Simionu docinte in Buteni 2 „
10. Bildauer Adalbertu adj. not. in Paulisii 2 „
11. Bodrogianu Iancu jude comun. in Pecica 2 „
12. Borodu Florea econ. in F. Varsianu 2 „

13. Barariu Mihaiu econ. in Covasintiu 2 „
14. Borlea Nica econ. in Siria 2 „
15. Buda Georgiu jude com. in Moderatu 2 „
16. Barabasiu Georgiu docinte in Nadasiu 2 „
17. Bulza Nicolau ad. notar. in Apateu 2 „
18. Bocicu Ioanu jude com. in Sioimosiu 2 „
19. Botosiu Dimitriu econ. in Apateu 2 „
20. Bulzu Iacobu econ. in Iermata 2 „
21. Bosco Stefanu econ. in Ianova 2 „
22. Bodea Stefanu advocatu in Oradea-m. 2 „
23. Buzesianu Costa econ. in Micalaca 2 „
24. Bugariu Georgiu econ. in Curticiu 2 „
25. Bradeanu Pavelu jude com. in Galsia 2 „
26. Caba Georgiu castelanu in Aradu 5 „
27. Caba Nicolau ad. notar. in Aradu 4 „
28. Campanu Georgiu econ. in Nadlacu 2 „
29. Campeanu Georgiu docinte in Capriora 5 „
30. Ciceronescu Petru preotu in Ccheiu 2 „
31. Cornea Todoru econ. in Siria 2 „
32. Crisianu Savu econ. in Siria 2 „
33. Covaciu Zenoviu preotu in Ostrovu 2 „
34. Ciocanu Todoru notariu in Lupoiu 2 „
35. Cosma Iotia econ. in Micalaca 2 „
36. Ciupuliga Todoru a Giurcei econ. in Curticiu 2 „
37. Ciupuliga Georgiu a Licului econ. in Curticiu 2 „
38. Chieciu Ioanu locuit. in Nadlacu 2 „
39. Ciriacu Gligoru econ. in Nadlacu 2 „
40. Crisianu Vasiliu econ. in Galsia 2 „
41. Crisianu Pavelu econ. in Nadlacu 2 „
42. Cure Mihaiu econ. in Covasintiu 2 „
43. Dimitrescu Zenoviu par. in Dumbravitiu 2 „
44. Damianu Antoniu econ. in Nadlacu 2 „
45. Dragoiu Simionu preotu in Valea mare 2 „
46. Dulcantu Filimonu econ. in Bacamazeu 2 „
47. Dirlea Petru junior econ. in Galsia 2 „
48. Dragoiu Mihaiu econ. in Galsia 2 „
49. Dirlea Flore econ. in Galsia 2 „
50. Draga Petru diaconu in Buteni 2 „
51. Dobosiu Lazaru econ. in Siria 2 „
52. Draja Stefanu manufactorulu in Lipova 2 „
53. Darvasianu Ilie econ. in Macia 2 „
54. Ducau Mihaiu econ. in Mandrulocu 2 „
55. Domociusiu Petru curatorulu scolei in Moderatu 2 „
56. Domociusiu Ioanu econ. in Moderatu 2 „
57. Ebesfalvai Georgiu protofiscalu comit. in Aradu 10 „
58. Erdei Alessiu locuit. in Giula 2 „
59. Fülöp Iosifu medicu in Curticiu 2 „
60. Feiru Todoru docinte in Bontiesdu 2 „
61. Fercu Savu jurasoru in Chisineu 2 „
62. Felneanu Rista econ. in Mandrulocu 2 „
63. Francu Dimitriu negot. in Giula 2 „
64. Fericeanu Iotia jude in Comlosiu 2 „
65. Gasparu Teodoru econ. in Chisindia 3 „
66. Gergariu Moise vicariu protop. in Nadalbesci 4 „
67. Germanu Iacobu econ. in Micalaca 2 „
68. Gasparu Parteniu docinte in Selciva 2 „
69. Gruiescu Nicolau adm. paroc. in Selciva 2 „
70. Gerbovanu Vasiliu econ. in Zarandu 2 „
71. Goldisiu Ivanu econ. in Nadabu 2 „
72. Goldisiu Petru econ. in Socodoru 2 „
73. Ginchiciu Cristoforu par. in Lipova 2.50
74. Giulanu Gavriela econ. in Macea 2 fl.
75. Gurbanu Ioanu econ. in Siria 2 „
76. Gligoru Iulianu econ. in Curticiu 2 „
77. Hermanu Moise jud. com. in Berechii 2 „
78. Haiducu Georgiu rotariu in Curticiu 2 „
79. Hatieganu Alesand. calciun. in Aradu 2 „

descindintii Sarmatiloru, si elementele romane in limb'a litvana si letica, cauta se se deriveze din acea petrecere si impartasire, ce au avutu Sarmatii cu coloniile romane in Daci'a. Parot, in opulu seu intitulatu: Versuch einer Entwicklung der Sprache, Abstammung, Geschichte etc. der Liven, Lätten, Esten (Stuttgart 1828), incéca a demustrá, cumca gint'a letica si litvana, nu e alta de catu unu ramu degeneratu din vechi'a ginte celtica. Nu fora de temei se vede a fi vorbitu, fiindu ca noi intre alte vreme la acéti'a se oserbamu numai, cumca un'a trasura limbistica batatória la ochi se affacu totulu asemenea precum in limb'a dacu-romana, asiá si in cea letica, si apoi in cea galu-celtica (gaelica) din Scoti'a de sus in Angli'a, si acéti'a este acea insusire de limba, de dupa care incuvintele de mai multe silabe vocalele fara tonu se respundu obtuse si intunecate, catu adese abia se scie cu ce vocala originala se se sorie; in urma acea greu cumpenitórie impregiurare merita cea mai mare atentiune, cumca Letii au fostu in evulu de medilocu numiti „Letgali“ si „Semigali“; Heinrich celu de origine letica (la Gruber origg. Livon.) care a traitu prela 1226 dice: „Letthi, qui proprie dicuntur Letgalli“,

— adeca: „Letii, cari propriaminte sunt numiti Letgali“. — Litvani'a (Lithauen) s'a latitu in evulu de medilocu de catra marea Baltica pana spre Moldavi'a catra Marea Négra; in Gali'ti'a, au locuitu Rutenii de origine galu-celtica, cari au locuitu si in Gali'a (vedi despre Rutenii Galiei mapele betrane istorice). — Teodoretu (Theodoretos) episcopu in Siri'a, mortu la anulu 458 dupa Crestu, in istori'a sabasericéseca, scrisa de la anulu 324 pana la 429, ni spun: cumca Sarmatii in alu 5. seclu aveau Bibli'a tradusa in limb'a lor. Ací sub armati se intielegu Dacu-Romanii, fiindu ca ei la capetulu seclului alu 4 sub episcopulu Nichi'ta (Nicetas), dupa cum marturisesce istori'a, au fostu toti crestini, caci crestini s'au fostu affatu inca intre coloniile romane venite din Itali'a spre locuire in Daci'a; se vede ca Dacu-Romanii sunt increstinati succesive in seclii cei d'antaiu dupa Crestu, fara a face epoca increstinarea loru ca la alte popóra. Dacu-Romanii sunt acei Crestini, despre cari (la loculu mai sus citatu) marturisesce Constantinu Porfirogenitu, care a traitu de la 905 pana la 959, cumca in partile riului Dniperu au lasatu remasitie de baserice si de cruci taiate in pétra de pesecu, de óra-ce chiaru

acestu autoru ni spune, cumca traditiunea de pre timpulu seu, cugeta acele monuminte a fi remasitie de Romani. Dacu-Romanii afara de „Bibli'a“ acéti'a tradusa, de care marturisesce Teodoretu episcopulu, in alu 11 seclu dupa Crestu au avutu tradusa in limb'a romana si „Liturgi'a“; acéti'a se adeveresece din cartea intitulata: Sazavo Emauskoe sveatoie blagovestvanie, tiparita la Praga (afatória in posesiunea Escelentiei Sale metropolitului Andreiu Br. de Siaguna), in care pagin'a 17 not'a 12 se affa (vorbindu-se de pap'a Inocentiu alu 4 care a traitu ca papa de la 1243 pana la 1248) urmátóriele: „Nam etsi recentissimis quoque temporibus, i. e. vix abhinc sesquiseculo, Daciae Valachi Slaviam graeci ritus liturgiam ante apud se quoque usitatam sensim in vernaculam suam converterunt, tacente et connivente ut videtur, aut vel ignorante et inconsulta πολυπρημονι matre constantinopolitana“, — adeca: „Pentru ca desí in timpii cei mai noi, adeca abia inainte de unu seclu si jumetate, au tradusu Dacu-Romanii in limb'a lor pre incetu liturgi'a slava de ritu grecescu, carea erá la densii mai nainte indatinata, tacendu si facendu-se ca nu vede precum se pare, séu nesciindu

si neintrebata fiindu multu asuprit'a mama (ba serica) constantinopolitana.“

Roxolani, au locuitu impreuna cu Sarmatii in partea de la resaritu a Daciei, si se dice a fi fostu de un'a si acea-si origine cu Sarmatii. Acestu poporu se vede a se fi trasu din aintea Gotiloru spre Marea Baltica, fiindu ca acolo, anume pre la gur'a Vistulei, unu poporu alu Varegiloru pre la anulu 800 vine inainte sub numele de Roxolani. De au fostu Roxolanii de o origine cu Sarmatii, atunci se dovedesece retragerea Sarmatiloru spre Marea Baltica, in care parti locuiescu pana asta-di Letii si Litvanii, cari precum veduramu mai sus se vede a fi descindinti ai Sarmatiloru. Unii vreu se créda, cumca in numele de Roxolani se cuprinde radecin'a numelui „Rus“ si Alani. Finii dupa lesiconulu lui Jusleni pag. 319 numescu pre Svedi: Routzalain; Estii, dupa gramatic'a lui Hupel pag. 259 numescu pre Svedi: Rootslane, — nu este act dóra involvatu numele de Roxolanu?

(Va urmá.)
Simeone Manguica.

Tergulu de Viena.

Preturile negótieloru sunt:

centenariulu (marge, mage)

80. Haiducu Iosifu fauru in Curticiu	2 "
81. Juganu Simionu econ. in F. Varsianu	2 "
82. Jovitii Nutiu econ. in Sambateni	2 "
83. Jorgovanu Iosifu adm. par. in Cuvesdia	2 "
84. Jancovicu Ioanu advoc. in Lipova	2 "
85. Lazaru Mihaiu jude com. in Rossia	2 "
86. Lazaru Ladislau asesoru la tribun. in Oradea mare	2 "
87. Lazarescu Savu econ in Siria	2 "
88. Ludae Petru econ. in Siria	2 "
89. Lazarescu Petru adm. par. in Capriora	5 "
90. Lutai Dimitriu locuit. in Nadlacu	3 fl.
91. Mandrutiu Mihaiu locuit. in Giula	2 "
92. Milovanu Pavelu not. in Mandrucocu	5 "
93. Milovanu Nicora econ. in Mandrucocu	2 "
94. Milovanu Vasiliu econ. in Mandrucocu	2 "
95. Moldovanu Petru protopopu in Halmagiu (odata pentru totu deuna)	50 "
96. Motiu Ioanu economu in Macea	2 "
97. Muresianu Georgiu econ. in Macia	2 "
98. Misiciu Iuliu proprietariu in Lipova (odata pentru totu de una)	100 "
99. Misca Petru economu in Apateu	2 "
100. Marchisiu Ladislau juristu in Buteni	4 "
101. Micu Simionu econ. in Galsia	2 "
102. Misulescu Varil. preot. i. Veresmortu	2 "
103. Marisiu Ioan. Heple econ. in Curticiu	2 "
104. Montia Isaia notariu in Paulisiu	3 "
105. Mihailovicu Acoziu cancel. in Radna	2 "
106. Miscoiu Ioanu juratu in Comlosiu	2 "
107. Nichiei Ioanu cancellistu in Aradu	2 "
108. Novacu Nicolau juratu in Comlosiu	2 "
109. Nedescu Georgiu econ. in Mandrucocu	2 "
110. Niscu Ioanu econ. in Galsia	2 "
111. Netyo Gavrielu protop. Luncei in Oradea mare	5 "
112. Novacu Dimitriu econ. in Pecica	2 "
113. Niculi Georgiu econ. in Radna	2 "
114. Noagiu Toma econ. in Nadlacu	2 "
115. Niculinu Vasiliu docinte in Nadlacu	2 "
116. Opra Ilie locuit. in Vasoia	2 "
117. Popescu Porfiriu docinte in Siria	2 "
118. Petricu Petru econ. in Govasintiu	2 "
119. Petrilu Iosifu jurasoru in Batania	4 "
120. Papu Teodoru notariu in Cherechii	3 "
121. Pescariu Isacu cur. biser. in Moderatu	2 "
122. Popovicu Emilianu preot. in Ternova	2 "
123. Popovicu Florea preotu in Apateu	2 "
124. Popovicu Iustinu not. in Giula	3 "
125. Poapu Dimitriu locuit. in Sioimosiu	2 "
126. Popescu Georgiu preparandu in Macia	2 "
127. Petrila Mihaiu propriet. in Macia	2 "
128. Popovicu Ioanu preotu in Nadosiu	2 "
129. Perinu Dimitriu preotu in Bichisii	2 "
130. Pantosiu Moise docinte in Pilumare	2 "
131. Pugna Pavelu tut. bis. in B. Siebesiu	2 "
132. Popescu Nicolau docinte in Simandu	2 "
133. Precupasiu Petru locuit. in Nadlacu	2 "
134. Plesiu Vasiliu econ. in Nadlacu	2 "
135. Rednicu Gavriela prot. in Orad. mare	2 "
136. Russu Ivanu econ. in Comlosiu	2 "
137. Remeteanu Assentiu jude com. in Bacamezeu	2 "
138. Rachitianu Nic. docinte in Capolnasiu	2 "
139. Ratiu Mihaiu adm. par. in Pilu mare	10 "
140. Simlonu Georgiu econ. in Mandrucocu	2 "
141. Stanescu Georgiu locuit. in Sioimosiu	2 "
142. Seculiciu Svetozaru poses. in Macea	2 "
143. Suci Ioanu locuit. in Jermata	2 "
144. Suci Gavriela locuit. in Jermata	2 "
145. Selegeanu Alessiu loc. in Zarandu	2 "
146. Spinantiu Pavelu suplentu invet. in Valea mare.	2 "
147. Spatanu Ivantiu docinte in Caprutia	2 "
148. Suci Ivanu dainte in Chitichazu	2 "
149. Sabau Georgiu econ. in Micalaca	2 "
150. Suci Ioanu locuit. in Sambateni	2 "
151. Socaciu Ioanu locuitoriu in Curticiu	2 "
152. Staziciu Franciscu loc. in Radna	2 "
153. Sina Florea econ. in Nadlacu	2 "
154. Sandoru Const. econ. in Nadlacu	2 "
155. Tomi Const. adj. not. in Comlosiu	5 "
156. Tataru Giurea econ. in Minisii	2 "
157. Tataru Petru econ. in Ciciru	2 "
158. Tulcanu Teodoru econ. in Apateu	2 "
159. Tulcanu Simionu casiru in Apateu	2 "
160. Tomutia Assentiu preot. in Mustesdiu	2 "
161. Tereteanu Vasil. scriet. in Pecica rom.	3 "
162. Triponu Teodoru parou in Radna	2 "
163. Triponu Nicolau econ. in Radna	2 "
164. Totoreanu Const. econ. in Nadlacu	2 "
165. Vidicanu Iustinu diurn. com. in Giula	3 "
166. Vanetu Vasiliu econ. in Mandrucocu	2 "
167. Valescu Vasiliu econ. in Cioiru	2 "
168. Veis Leopoldu arendatoru in Macea	2 "
169. Vusde Ioanu preotu in Zimbru	3 "
170. Zsiga Iotia economu in Siria	2 "

Iul. Grozescu, notariulu directiunei.

Bumbaculu Egiptianu	100 fl.	105 fl.
" Nordamer. middl.	72.50	75 "
" Grecescu	68 "	70 "
" Levantinu 1.	55 "	60 "
" Persianu	48.50	53 "
" Ostind. Dhol. fair	55.50	" "
" " Surate fair	46.50	48.50
Canep'a de Apatin	19.50	21.50
" " Itali'a, curatite faine	62 fl.	78 fl.
" " midlocia	48 "	59 "
" " Poloni'a naturala	19 "	22 "
" " curatita	24.50	34.50
Imulu natural de Polonia	17.50	19.50
" " Moravia natural	"	"
Mierea de Ungari'a naturala	"	"
" " Banatu alba	"	"
" " Ungari'a galbena	"	"
Sementi'a de trifoiu din Stiria	"	"
cea rosia curatita	29.50	30
" " lucerna italiana	"	"
" " francosca	"	"
" " ungarosca	26.00	26.50
" " curatita	28 "	29 "
Talp'a lucrata (Pfundleder prim.)	96 "	102 "
" " (" Corametti)	86 "	92 "
Pelea de bou, uda cu corne,	"	"
cea din Poloni'a de	25-27	"
din Ungari'a de	27-28 "	"
" " ,uscata cent.	55-59 fl.	"
" " vaoa "	65 "	68 "
" " vitielu "	"	"
fora capetine	133 "	140 "
cu capetine	120 "	124 "
din Poloni'a	94 "	105 "
Cleiu pentru templari celu negru	13	14
" " celu brunetu	17	19
" " celu galbenu	19	21
Oleulu de inu	32 1/2	33 "
" " rapitia (rafinatu)	"	"
" " terpentinu galitianu	13	14
" " rusescu	14	15 "
" " austriacu	19.50	20
Colofoniu.	6 1/2	6 3/4
Smol'a negra	5 "	5 1/2 "
Unsorea de cenusia din Iliri'a	"	"
" " Ungaria (alba)	"	"
" " (albastra)	"	"
Rapiti'a din Banatu, metiulu	"	"
" " austriacu	5.75	6.75
Perulu de capra din Romani'a	26 fl.	28 fl.
Lana de oie, cea de ierna	115 "	120 "
" " vera	110 "	120 "
" " mielu	190	200 "
" " oie din Transilvani'a	115	"
" " Brail'a, Jalomiti'a	80	"
" " Romani'a mare	76	"
" " mica	70	72 "
" " tabaci (Gärber) din Romani'a	78	"
" " oie din Banatu, cea comuna, grosa	65	"
" " oie din Banatu tigai'a	75	"
" " vera din Besarabi'a	"	"
Unsorea de porcu	"	"
Slavin'a afumata	"	"
Cer'a din Banatu si din Ungari'a, cea galbena	128	131
cea nalbita	156	160
Prunele uscate, din 1865	25	26
Zaharulu Raffinade	31	32
" Melis	29.50	30.50
" Lompen	28.50	"
Graulu din Banatu 89 fl. metiul	5.90	cr.
Ordiulu	72 "	2.90 "
Ovesulu din Ungar. 50 "	"	2.05
Seulu de oie din Romania	"	"
Coltiani (Knoppert) I. din 1866	16.00	17.00
" " II. " 1866	14.00	15.00
Dirdie (Trentie) Unguresci, albe	10.25	10.50
" " jumetate albe	8.25	8.75
" " obele	6	6 1/2
" " ordinare	5.25	5.50

(Reportulu de septemana a Loidului din Temisior'a.) — In urmare notariloru mai inalte ce ni sosira din strainetate se urcara preturile si aici, si se cumperara den piatiu mari cantitati de gra'u si secara cu pretiuri urcate.

Marfa la terminu trece anevoia chiar cu pretiurile prompte, pentru ca se teme o urcare mai mare a pretiuriloru.

Notamu:

Grâu, 88/89 1/2 fl. 4.75—80; 87-89 1/2 fl. 4.60—4.70; 85/89 1/2 fl. 4.30—4.45 cr.; usuare 89 1/2 fl. 4.15—20 cr. — Secar'a 70/80 fl. 3.10—3.20. Ordiulu 67/70 fl. 1.85—1.90, fiindu putienu la piatiu. — Cucurudiulu cu fl. 3.20—3.25, fiindu putienu depositu. — Ovesulu 46/48 fl. 1.40 si 10%.

Aradu, 14 sept.

In tergulu de ieri den orasiulu nostru avuramu mai multe cercalo de catu in septemana premergatoria. Asemenea se imbunetati forte cercarea bucateloru urcandu pretiulu si causandu trecere insemnata. Gra'ulu de frunte si secar'a erau forte cercate era mai vertosu ceta din urma avea trecere buna pentru strainetate. Gra'ulu trecu celu de 84/85 fl. cam secaretiu cu fl. 4.40—45, de centenariu (magia) de 87/88 fl. 4.60—65, de 88/89 fl. cu fl. 4.70—75, de 89/90 fl. cu fl. 4.85—90 de metiu. Den secara trecura aproape 20.000 meti cu pretiu de fl. 3.10—3.25 la metiu. Dentre cele lalte soiuri de cereale trecura putiene partite de ordiu, pentru trebuintia locala, cu fl. 2.5—10 cr. Ovesulu este cu fl. 1.40. Papiu (cucurudiulu) este cercatu penru lunele de toamna, se plateste cu fl. 2.10—15, daru nu se pre afla vendiatori pentru ca se temu ca nu voru afla bombe destule fiindu cucurudiele stricate prin seceta ce duraza si acum neinceptatu. — Muresiulu nu a mai crescutu, timpulu caldurosu si uscatiosu.

VARIETATI.

— Necrologu. Samuilu Petri, corespundintele de Viena a mai multoru dñarie straine, aperiatoriu alu drepturiloru patriei sale Transilvania si a tuturor romaniloru, — a repausatu in Viena pre neascepte. Fie-i tieren'a usiora!

— Trimisul. „Zunkunft“ unic'a foia ce apare in Viena in limb'a nemtiésca si aperi si interesele natiunei romane o recomandamu caldurosei imbratisieri din partea cetitoriloru romani. Apare in fie-care di o data si costa la unu patriaru de anu 4 fl. Abonamente se primescu totu deuna. Localulu: Wieden, Hauptstrasse 59. Viena.

— Confiscare. „Dz. War“ primesce o corespundintia din Liovu (Lemberg) unde se serie: ostasiloru ungueresci ce petrecu in garnisóna aici li s'a trimisu unu numeru mare de cemplare den „Honvéd“. Era acelu numeru in care se tratá despre cestiunea ca ungurii afara de patri'a loru se nu remana in garnisóna. Comand'a generala a confiscatu acci numeri si a demandatu a veghiá preste ostasi.

— Remasire. In burs'a den Parisu s'au remasitu doi speculanti avuti la 500,000 franci, ca nainte de ce voru fi spiratu 5 ani, generariulu Grant va fi imperatulu stateloru unite den America de nordu.

— Foia noua gidovésca-magiara a aparutu in dilele trecute sub nume; „Magyar Zaidó“, ca are scopu se castige cele 300.000 de gidovi ce locuiescu in Ungaria pentru ideiele si interesele magiare. La numerulu de proba s'a adausu eplementu in limb'a ebreica si nemtiésca.

— Fatia cu sinodulu besericeii evangeliice ce se va aduna la 18 l. c. cu scopu a alege superintendinte, diu „Siebenb. Blätter“ ca acestu sinodu, incrediende-se in marinimositatea si intieptiunea regimulu unguerescu — se pretinda dotatiunea de 25,000 fl. pentru superintendinte si cancelari'a lui carea suma se ceruse la inceputu, séu se se asecure acestu venitu in proprietati reale.

— Diet'a Ungariei precum spune si telegramu nostru si cel'a alu biroulei tel. e conchiamata pentru 29 l. c. dar acosta di e sant'a dominoca, deci va trebui se se deschida cu o di mai nainte ori mai tardiu.

Spre ocuparea vacantulu postu invetitorescu din Siagu inezstratu cu emolumintu anuale de: 105 fl., 4 jugere de aratura, 2 jugere de gradina, 20 chiblo de gra'u, 20 chiblo de cucurudiu, 6 stangeni de lemne si cortu liberu se deschide concursu pana in 4 sept. mane dupa antai'a publicare in acosta foia, pe candu doritori de a cuprinde acestu postu sa avisati a subterne in coce recursurile lor adresate catra Venerabilulu Consistoriu Aradanu, si provediute cu Estrasulu de botezu, Adeverintiele despre sciintiele absolute, despre portarea sa merala si politica, si despre seritiulu de pana aci.

Temisior'a, 31 aug. 1867.

[1-3] Meletiu Dreghiciu m/p.

distr. Prot. si Insp. de scole a Temisior'a.

Concursu.

In Protopopiatulu Pestesilulu urmatoriu statiuni invetiatoresci au devenitu vacante:

1. Laculu negru (Fekete-Tó, Oradea) cu salariu anuale de 168 fl. v. a. — De totu scolarulu 20 cr. — Grdina de legumuri — Cortelu liberu si desfatatu, lemne de focu cu i vor fi de lipsa si stólele cantorale.

2. Lugasu de josu. cu salariu 125 fl. — de la totu scolarulu 30 cr. — 6 cubule de grau, si pe atate de cacuraza — 2 cubule de fasola — 6 stangini de lemne, de la casa o portiune de fenu, si 1 fuioru.

3. Cornitielu cu salariu de 80 fl. ar 6 cubule de bucate — 6 stangini de lemne — pamentu de semenatura de 2 cubule — cortu petintia cantorala si cortelu bunu.

Pentru statiunile acestea se deschide concursu pana la 29 septem. a. c.

Cei ce dorescu a avé un'a dintre aceste statiuni, au de asi trimite recursule lor adresate V. Eonsist: diocetanu Aradanu — subscrisululu in Oradea-Mare 29 august 1867.

Ioanu Fisie m. p.

protop. Pestesilulu si

(2-3) insp. distr. de scole.

Cursurile din 16 sept. 1867 n. sér.

(dupa aretare oficiale.)

	bani	marci
Imprumutele de statu:		
Cele cu 5% in val. austr.	51.50	51.70
" " contributiunali	57.25	57.40
" " noue in argint	88. —	88. —
Cele in argint d. 1865 (in 500 franci) ..	78. —	79. —
Cele nationali cu 5% (jan.)	65.40	66.50
" metalice cu 5%	66.50	66.70
" " maiu—nov.	58.80	58.80
" " 4 1/2%	48.76	49. —
" " 4%	43.76	43.76
" " 3%	32.50	33. —
Efekte de loteria:		
Sortile de stat din 1864	75.50	76.70
" " 1860 1/2 in cele intregi ..	83.40	83.70
" " " 1/2 separata	88.25	88.70
" " 4% din 1864	72.50	73. —
" " din 1839, 1/2	138.50	138.50
" bancet de credit	127.50	127.70
" societ. vapor. dunarone cu 4% ..	88.76	86.70
" imprum. princip. Eszterházy à 40 fl.	97. —	100. —
" " Salm	29. —	29.50
" " cont. Palffy	23.50	24.50
" " princ. Clary	24. —	25. —
" " cont. St. Genols	23. —	23.50
" " princ. Windischgrätz à 20 ..	17. —	18. —
" " cont. Waldstein	18.50	19.50
" " Keglevich	12. —	12.40
Obligatiuni desarscinatóre de pamentu:		
Cele din Ungaria	68.50	69.20
" Banatul tem.	66. —	66.50
" Bucovina	63. —	64. —
" Transilvania	62.25	63.70
Actiuni:		
A bancii nationali	682. —	684. —
" de credit	182.90	183.10
" " scont	604. —	606. —
" " anglo-austriace	106.25	106.70
A societatei vapor. dunar.	482. —	483. —
" " Lloydulu	176. —	180. —
A drumulu ferat de nord.	171.20	171.50
" " stat	239.60	239.80
" " apus (Elisabeth)	141.76	142.25
" " sud	188. —	188.50
" " langa Tisza	147. —	147. —
" " Lemberg-Czernowitz	174. —	174.50
Bani:		
Galbenii imperatesci	5.90	5.90
Napoleon'd'ori	9.89	9.98
Friedrichsd'ori	10.30	10.40
Suverenii engl.	12.35	12.40
Imperialii rusesci	10.10	10.12
Argintulu	121.25	121.50